ԹՍԱՆԵՒԶՈՐՐՈՐԴ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—1664—ՇԱԲԱԹ—29—ՄԱՐՏ—Ն. Տ.—10—ԱՊՐԻԼ 1875

ՊԱՅՄԱՆՔ
Տարեկան գին ի Պոլսոյ համար 8 Մէճ.
» Գաւառաց » 10 Մէճ.
Վեցամսեայ ի Պոլսոյ » 4 Մէճ.
» Գաւառաց » 5 Մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 60 փրդ
Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կ'ըլլայ:

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ
Դուրս գացած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ չէ.
Լրագրոյ վերաբերեալ Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պէտք է ուղղուի, Կ. Պոլիս, Չինիլի խան, Մասիս գրասենեակը.
Յանձնուած ծախքը չվճարուած Նամակ չընդունուիր:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 29 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վենետիկ 6 ապրիլ.

Այս իրիկուն 80 հոգինոցով ճաշ մը տրուեցաւ 'ի պատիւ Ֆրանչիսկոս Յովսէփ կայսեր:

Թագաւորն հետեւեալ բաժակն առաջարկեց. «'Ի կենդանութիւն վեհափառ կայսերն Աւստրիոյ և թագաւորին Հունգարիոյ, իմ հոյակապ հիւրիս, եղբօրս և բարեկամիս, և 'ի մշտնջենաւոր բարօրութիւն և միութիւն մեր երկուց պետութեանց.»

Աւստրիոյ կայսրը պատասխանեց. «Աստ գտած սիրալիր ընդունելութեանս համար շնորհակալութեան ջերմագին զգացմամբք լցեալ, կըմպեմ 'ի կենդանութիւն վեհափառ թագաւորին Իտալիոյ, եղբօրս և սիրելի բարեկամիս, նոյնպէս 'ի կենդանութիւն արքայական գերդաստանին և 'ի բարօրութիւն ու յաջողութիւն Իտալիոյ»:

Վենետիկ 7 ապրիլ.

Աւստրիոյ կայսրը Բօլա գնաց: Թագաւորը, արքայազուն իշխանք, նախարարք և բազմաթիւ զօրավարք ուղեկից եղան մինչև Միրամար շոգենաւն, որ Մալամոքքօ կըսպասէր: Անթիւ բազմութիւն կեցցէ' գոչելով կողջունէին վեհապետները, որք իրարմէ բաժնուած ժամանակ մտերմական սիրով զիրար համբուրեցին:

Բազմաթիւ պատուանշանք տրուեցան: Անտրասի կոմսը թագաւորին կենդանագիրն ստացաւ նուէր ձեռագրովը:

Լոնտրա 7 ապրիլ.

Լորտ Տէրպի' երէկ Աւետարանական ուխտին մէկ պատգամաւորութիւնը պատասխանելով ըսաւ թէ Անգղիա չկրնար բնաւ պնդել որ Վեհ. Սուլթանը պատգամաւորութիւնն իւր ներկայութեան ընդունի, նկատելով որ Սուլթանն իւր բուն հպատակներն ալ չընդունիր իւր ներկայութեանը: Լորտ Տէրպի ըսաւ նաև թէ Օսմանեան իշխանութիւնները վերջնական կերպիւ խօսք տուած չէին պատգամաւորութեան ներկայացում ձեռք բերել:

Պէրլին 7 ապրիլ.

Կայսրն իւր բժշկաց խորհրդով ետ կեցաւ Իտալիա երթալու դիտաւորութենէն:

Գահաժառանգ իշխանն հեռագրով իմացուց Իտալիոյ թագաւորին, թէ այցելութիւն մը տալ կը փափաքի իշխանուհւոյն հետ, և կը խնդրէ որ տեղն ու ժամանակն որոշէ:

Պրիւսէլ 7 ապրիլ.

Յայտ է որ Գերմանական կառավարութիւնը' Պելճիոյ լրագրաց կամ եպիսկոպոսաց օտար պետութեանց դէմ ըրած յարձակումներն արգիլելու համար իւր օրէնքներն ամբողջացնելու հրաւիրող ծանուցագիր մ'ուղղեց Պելճիոյ կառավարութեան: Նա ալ պատասխանեց թէ Պելճիոյ օրէնքները բաւական են ամէն թշնամանքները զսպելու. բայց հնար չէ դիտաւորութեանց թշնամանքը զսպել:

Տիւնքէրք 7 ապրիլ.

Իտալական Բօլիս շոգենաւն' որ Կ. Պոլիս կերթար, ցամաքն ինկաւ: Նաւաստիներն ազատեցան:

Աթէնք 7 ապրիլ.

Երկուշաբթի օրը քաղաքական կարծեաց հակառակութեան պատճառաւ Պ. Բօք—Քօյլաս և Պ. Սմայիքօս երեսփոխաններն առանձնակով մենամարտեցան և առաջինը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ:

Ոլիմպոս լերան վրայ հնախուզութիւն ընելու համար Յունաստանի և Գերմանիոյ մէջ կնքուած պայմանագրութիւնը վաւերացաւ թագաւորէն:

Պրիւսէլ 8 ապրիլ.

Պելճիոյ օրէնքներն ամբողջացնելու հրաւիրող Գերմանական ծանուցագրի մը գոյութեան հաստատութիւնը մեծ սրտաշարժութիւն պատճառեց:

Բօլա 8 ապրիլ.

Կայսրն եկաւ և նաւատորմին հանդէս ըրաւ: Գրօշազարդ նաւերուն ընծայած տեսարանը խիստ գեղեցիկ էր:

Պէրլին 8 ապրիլ.

Հաւաստ գտած զրոյցի մը նայելով, գահաժառանգ իշխանը գալ երկուշաբթի Ֆիօրէնցա պիտի երթայ յայցելութիւն Իտալիոյ թագաւորին:

Լոնտրա 8 ապրիլ.

Օսմ. քօնս.		43 7/8
Փոխ	1865	71 3/4—72
»	1869	54 7/8
»	1871	68
»	1872	83 1/4
»	1873	52 5/8
Նոր փոխառութիւն		—
Անգղ. քօնս.		93 5/8

Լիվէրբուլ 8 ապրիլ.

Բամպակ Միտլինկ—Օրլէան 8 1/8—1/4
» Ֆայր Տօլէրան 5
Ծախուած 12000 հակ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պետական խորհրդոյ նախագահ Բարձր. Քեամիլ փաշան հինգշաբթի իրիկուն մեծ ճաշ մը տուաւ, որուն ներկայ էին Բարձր. Մեծ Եպարքոսը, նախարարք և դեսպանք:

Արտաքին գործոց պաշտօնատան օտար թղթակցութեանց դիւանին անդամ Սէֆէրեան Մեծ. Նշան Էֆէնտիին երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեան առաջին աստիճան (Միւթէմայիզ) տրուեցաւ:

Պիրմանիոյ կայսեր պալատական Մեծ Մինաս աղա Դր. Տ. Խաչատուրեան հինգշաբթի օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս 'ի Պիրմանիա:

Սիրիոյ լրատուքը կը ծանուցանէ թէ անապատին թափառական արաբներն Աքեայի շրջակայ գեղերուն վրայ յարձակելով կողոպտեր են: Սիրիոյ կուսակալը փաշա մը զօրք ղրկեր է յիշեալ արաբաց վրայ:

Եղջերաւոր կենդանեաց հիւանդութիւնը տարաբաղդաբար համաճարակ եղած է ոչ միայն Ռումէլիի ամեն կողմը, այլ և Անատոլուի այլ և այլ կողմերն և մինչև իսկ Ափրիկէ: Շատ տեղ' եղջերաւոր կենդանեաց կէսէն աւելին, տեղ տեղ ալ հարիւրին 90 ջարդուեր են և դեռ կը ջարդուին:

Միւս կողմանէ Անատոլուի սովատանջ գաւառներէն ալ դարձեալ տխուր լուրեր կուգան: Տեղ տեղ բաշխուած նպաստներն սպառեր և ժողովուրդը նորէն անօթութենէ տառապիլ սկսեր է. տեղ տեղ ալ ագարակներն իրենց բոլոր ունեցածը ծախած և հացի տուած ըլլալով, հիմա բնաւ կարողութիւննին չէ մնացած ցորեն կամ հաց գնելու, և այսպէս անօթի մեռնողներ կը պատահին:

Կեսարիայէն Եօզղատ երթալու ճամբուն վրայ գտնուող Փաշաքէօյ անուն թուրքաբնակ գիւղի մը մէջ 6 հոգի մեռեր են անօթութենէ:

Ռումէլի Հիսար բնակեալ յոյն մսավաճառ մը, Տէմօ անուն, երեքշաբթի իրիկուն Պէյքէզէն Ռումէլի Հիսար վերադարձած ժամանակ, ծովեզրը կեցած մակոյկի մը մէջէ հինգ մարդ դուրս կելնեն ծովային զինուորի կերպարանօք, և մսավաճառին վրայ յարձակելով քանի մը տեղէն կը վիրաւորեն և վրան գտնուած տասըն Օսմանեան լիրա և քիչ մ'ալ պղինձ ստակ կը կապտեն:

Երէկ իրիկուն Ղալաթիա երիտասարդ մը Թրամուէյի կառքէն կոխուելով մեռաւ:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻ

28 մարտ ուրբաթ իրիկուն	48 31
29 մարտ շաբաթ առաւօտ	
բացուեցաւ	48 21
կէսօր	48 23

Կ. Պոլիս 28 մարտ.

Սօսիէթէ Ժէնէրալի բաժինք Անգղ. լիր.			8 5
« փոխանակութեան	»		5.36
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»		6.36
Քրէտի Ժէնէրալ	»		12 5
Քրէտի Օսթրօ—Թիւրք			— —
Երկաթուղեաց հին		Ֆր.	128
փոխ. 1863		»	355
» 1865	»	»	360
» 1869	»	»	277
» 1872	»	»	84 1/4
» 1873	»	»	269
Թրամուէյ		Օսմ. լիր	3 75

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՆԵՐ
28 ՄԱՐՏ

Անգղ. լիրա	ղուրուշ	110.40
Նաբօլէոն ոսկի	»	87 30
Իմբէրիալ Ռուսս	»	89 5
Դուրըս	»	51 15
Հինգ Փրանք	»	—
Շինիլոց	»	104 35
Պղինձ	»	128 20

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՍՈՐՒՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ 'Ի ԼՈՆՏՐԱ

Նախընթաց թուով համառօտ տեղեկութիւն մը տուինք Ասորւոց Պետրոս կաթողիկոսին արարքներուն և բաղդախնդրական նպատակաւ յԱնգղիա և անկէց 'ի Հնդկաստան ըրած և ընելիք ուղևորութեանց վրայ:

Լոնտրայի Սթէնտըրտ լրագրոյն փետրվար 4 ի թիւն երէկ ձեռուընիս հասնելով' կը տեսնենք որ այդ անձը կըցեր է Լոնտրայի մէջ քանի մը բարձրաստիճան եկեղեցական և աշխարհական անձինք խաբել և իւր բաղդախնդրական նպատակներուն նպաստել համոզել' քաղաքական և կրօնական շահուց պայծառ հորիզոններ բանալով անոնց առջև, որ բնականաբար ուրիշ բանով չկրնար ըլլալ, բայց եթէ իւր եկեղեցին ու ժողովուրդը բողոքականութեան առաջնորդելու խոստմամբ. և որպէս զի Անգղիական ազգէն նիւթական մեծ նպաստներ կարենայ ձեռք բերել, այնպէս հաւատացուցեր է անոնց թէ միայն հիւսիսային Ասորեստանի և Միջագետաց մէջ 100000 Ասորի ընտանիք կը գտնուին իւր հովուութեան ներքև: Ասիկա բացարձակապէս սուտ է. որովհետև մեր ունեցած պաշտօնական վիճակագրութեանց նայելով, Թուրքիոյ մէջ Ասորիք հազիւ 30000 ընտանիք կը կազմեն:

Ասկէց զատ' յիշեալ բաղդախնդիր կաթողիկոսը կրօնական այլընդայլոյ տեղեկութիւններ տուած է Անգղիոյ եկեղեցականաց, և ինքզինք Անտիոքայ մեծ աթոռին միակ ժառանգ և յաջորդ ցուցած, ինչպէս որ կը տեսնուի Սթէնտըրտի հրատարակած տառնախօսութենէն:

Մեք առ այժմ ասկէց աւելի չըխօսելով, բաւական կը համարինք Սթէնտըրտի յօդուածն ամբողջապէս հոս դնել, մանաւորապէս Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը հրաւիրելով, որպէս զի յիշեալ բաղդախնդիր կաթողիկոսին Անգղիոյ մէջ ծաւալած պատմական և կրօնական սուտ ու սխալ կարծիքները պաշտօնական հրատարակութեամբք հերքէ, և այդ անձին շահախնդրական մեքենայութիւնները նշաւակէ աշխարհի առջև:

Կը զարմանանք որ Անգղիոյ պէս լուսաւորեալ և արթուն ազգի մը բարձրաստիճան եկեղեցականներ' Արևելեան քրիստոնէութեան վրայ լիակատար տեղեկութիւն և հմտութիւն չունենալով' դիւրաւ խաբուեր են այնպիսի անձի մը խօսքերէն, որ Հայոց պատրիարքական աթոռին իրաւասութիւնը թօթափելու, իւր փառասիրութիւնը յագեցնելու և քսակը պարարելու համար միայն իրենց դիրկը դիմած է, և զիրենք ոչ թէ իւր ժողովրդեան օգտին' այլ միայն իւր անձնական շահուն գործիք ընելու կը ճգնի:

Ահաւասիկ Մթէնոզբա լրագրոյն հրատարակած յօդուածին թարգմանութիւնը ·

« Երէկ իրիկուն Ուէսթմինսթըրի Երուսաղէմատան մէջ 30ի չափ բարձրաստիճան եկեղեցականաց և նշանաւոր անձանց և տիկնանց ներկայութեան կարևոր երեկոյթ մը տեղի ունեցաւ՝ Նորին սրբութեան Ասորւոց պատրիարքին և Երուսաղէմայ եպիսկոպոսին ընդունելութեան առթիւ ։ Երբ պատրիարքն ու եպիսկոպոսն երկու սարկաւագներով ներկայացան, Ըսթէնլի երիցապետն հետևեալ ատենախօսութիւնն ըրաւ ·

« Խնդրուեցաւ ինձմէ քանի մը խօսք արտասանել Ասորւոց եկեղեցւոյն և անոր պատուարժան ներկայացուցիչներուն նկատմամբ՝ որ հիմա հոս ներկայ կը գտնուին, և որոց այցելութիւնն այնքան հետաքրքրութիւն պատճառած է մեզ ։ Այս տեսակ դէպք մ'երկու կարգ խորհրդածութիւններ ընել կուտայ · մին ընդհանուր պատմական օգտի մը կը վերաբերի, որով Արևելից եկեղեցիներն և մանաւորապէս Ասորւոց եկեղեցին նկատողութեան առնուլ կը հարկադրինք · իսկ միւսը՝ այն է գործնական խորհրդածութիւնը թէ արդեօք այս նշանաւոր անձանց այցելութենէն կրնա՞յ որ և է չահ մ'ելնել մեզ՝ կամ քրիստոնէութեան ուրիշ մասերուն։ Ցայտնի է թէ Արևմուտք բնակող անձանց չատին զգացումն Արևելից եկեղեցեաց նկատմամբ ընդհանուր և անորոշ է ։ Մեր պատուարժան այցելուք պէտք չէ որ Անգղիական քրիստոնէութիւնն որաշող տարբերութեան զանազան բաւերներուն մէջ մտնեն, ինչպէս որ մեք ալ ստուգիւ հոգ չենք ըներ այն բաժանմանց խորը թափանցել, ուր Ասիոյ քրիստոնէութեան այլ և այլ մասերը կը գտնուին ։ Հետևաբար քանի մը խօսք պիտի ընեմ այն եկեղեցւոյն կացութեան վրայ, որ այս գիչեր հոս մանաւորապէս ներկայացած է, յանուն արևելեան քրիստոնէութեան ։ Անտիոքայ եկեղեցւոյն նկատմամբ երեք անձինք կան որ պատրիարք կոչուելու արժանի են ։ Մին՝ արևելեան եկեղեցւոյ հին և կայսերական ճիւղը կը ներկայացնէ, այն է կոստանդնուպօլսոյ · երկրորդն է Լիբանանու Ասորւոց պատրիարքն՝ որ Ասորւոց եկեղեցւոյն այն ճիւղը կը ներկայացնէ որ Հռովմայ Պապին յարեալ է Մարոնիդ անունով · երրորդն է Ասորեստանի ազգային եկեղեցւոյ պատրիարքն, որոյ ներկայացուցիչք մեր պատուարժան բարեկամներն են ։ Ուշադրութիւնս երրորդին վրայ դարձնելով՝ այն է Ասորւոց ազգային եկեղեցւոյն, զոր պէտք է առաջին անուանել, և որոյ գլուխը Նորին սրբութիւնը կը գտնուի, մեզ համար երկու տեսակ չահեր կը տեսնեմ։ Այո՛, երկու մանաւոր կէտեր կան, որք պէտք է նկատողութեան առնուին · Նախ՝ մեր հաղորդակցութիւնն Անտիոքայ հետ, որ աշխարհիս մէջ բոլոր քրիստոնէութեան համար կարևոր և ամենաարբաղան վայրերէն մին է ։ Հոն էր որ Հեթանոսաց եկեղեցին իր առաջին գոյութիւնն բռնացաւ · հոն էր որ առաքեալք առաջին անգամ քրիստոնեայ անուանեցան ։ Անտիոք արևելից միակ փառաւորագոյն քաղաքն էր իւր պայծառ և չքեղ օրերուն մէջ · յետոյ ալ երկու երեք նշանաւոր անուններ ունեցաւ, զորս բոլոր աշխարհ լսած է և գիտէ ։ Մին Իգնատիոսն է, այն երևելի մարտիրոսն, յորմէ ետքը կուգայ Ոսկեբերան, հին եկեղեցւոյ այն մեծանուն քարոզիչն· երրորդն ալ՝ որ Ուէսթմինսթըրի մէջ է, մանաւորապէս սիրելի է մեզ · ըսել կուզեմ Ս · Մարկարիթն, որոյ յիչատակն Անգղիոյ հասարակաց խորհրդարանին եկեղեցին կը տօնէ հազար տարիէ 'ի վեր Ուէսթմինսթըրի աբբայական վանուց մէջ, և անոր հովանւոյն ներքև կըգտնուի ։ Նկատողութեան միւս կէտն ալ մեր բարեկամն է, իբրև Անտիոքայ եկեղեցւոյն գլուխ, այն միակ անձն՝ որ իրաւամբ պատրիարք կոչուելու արժանի է ։ Միւս պատրիարքներն աւելի մօտ ժամանակներու մէջ սկսած են, բայց Անտիոքայ միակ պատրիարքն այս է, որ այն անուան ժառանգական բացարձակ իրաւունքը կը վայելէ ։ Մեր բարեկամն այն եկեղեցին կը ներկայացնէ, որ Նոր կտակարանի ժամանակ գործածուած Ասորւոց լեզուն կը կրէ, և իւր եկեղեցական պաշտամանց և արարողութեանց մէջ ինքը միայն կըպահէ այն լեզուին մնացորդներն, որ աշխարհիս երեսն այնքան ատեն խօսուած է ։

Դարձեալ մեր բարեկամն ոչ միայն պատրիարքական տիտղոս կը կրէ, այլև Իգնատիոս փառաւոր մարտիրոսին անունը· որովհետև մանաւոր ճչմարտութիւն մ'է որ ոչ միայն պաչտօնն, այլ և Անտիոքայ նախնական եպիսկոպոսին անունը նախնի ժամանակներէն յաջորդաբար իջած է · այնպէս որ նա հիմայ 1512րդ Իգնատիոսն է ։ Ուրիշ մանաւոր կէտ մ'ալ կայ ուշադրութեան արժանի · այս եկեղեցին՝ չեմ գիտեր գովեստի՞ թէ պարսաւի համար Յակոբեան կը կոչուի · այս բառը մեր բառարանին հետաքրքրութիւններէն մին է ։ Ըստ մեզ՝ Յակոբոս Բ· Թագաւորին անունէն կ'ածանցի, և Ըսթիւըրթի իչխանութեան յարեալ հին ժամանակի թօրի (պահպանողական) կուսակցութիւնը յիշել կուտայ ։ Այս Յակոբեան բառը նաև գաղղիական յեղափոխութեան արեանարբու սրիկաները կը նշանակէ ։ Իսկ Ասորւոց եկեղեցին այս անունն Աղքատ Յակոբէն առած է, մարդ մը՝ որ ջերմեռանդութեամբ և երկայնմըտութեամբ իւր եկեղեցին հիմնական բարեկարգեց ։ Հետևապէս ներկայ պատրիարքն աշխարհիս մէջ գտնըւող ընդարձակ եկեղեցեաց միոյն կը տիրէ ։ Մեր բարեկամին իրաւասութեան սահմանն յարևմտից Անտիոքէն յերուսաղէմ կը տարածի, և յարևելից մինչև Մալապարի եզերաց հեռաւոր սահմանները ։

Իւր իրաւասութեան սահմանին երկու ծայրերն ալ ըստ ինքեան չափազանց հետաքրքրական են· Ս· գերեզմանին Ասորւոց եկեղեցւոյն մասին մէջ ամենակարևոր և նուիրական վայրեր կը գտնուին. ժայռերէ փորուած երկու չիրիմներ կան, որք թէև եկեղեցւոյն աղքատութեան պատճառաւ այժմ սեղաններէ ու զարդերէ զուրկ, բայց անվնաս պահուած են ։ Անկէց զատ՝ երբ միւս ծայրը՝ Մալապարի եզերաց վրայ ակնարկ մը ձգենք, անոնք ալ Անգղիական իչխանութեան հպատակներ են, որ հազար տարիէ աւելի անգղիացի ժողովրդեան հետաքրքրութիւնը գըրաւած են ։ Անգղիոյ թագաւորական թանգարանին մէջ այն տեղէն բերուած չատ մը հետաքրքրական հնութիւններ և նիւթեր կան, որք մեծ խնամով կը պահուին »։

Վերապատուելի Ըսթէնլի իւր խօսքը վերջացընելէ յառաջ, քրիստոնեայ եկեղեցեաց միութեան ի նպաստ մտերս Բեդբոսպուրկի մէջ 'ի ներկայութեան Անտիոքայ Պատրիարքին՝ նշանաւոր անձի մը կողմէ արտասանուած ազդու և համակրական խօսքերն ալ մէջ բերած է, որպէս զի իւր ատենախօսութեան բուն նպատակին հասնելու յաջողի ։

Ցնոր գնդապետ Կօըլըր խօսք առնըլով՝ հետևեալ յիչատակագիրն առաջարկութեան դրեր է, որ միաձայնութեամբ ընդունուեր է ներկայից կողմէ·

«Ստորագրեալքս, Ասորւոց հին եկեղեցւոյ ժողովրդեան վրայ զգացած համակրութեան պատճառաւ, որոյ գլուխն է Անտիոքայ Ասորւոց Պատրիարքը, յարգանօք կը խնդրենք ձեզնէ (Լօրտ քաղաքապետէն) որ հետևեալ պատճառներուն համար քաղաքապետական պաչտօնատան մէջ հասարակաց միթինկ մը գումարելու չնորհ ընէք, որպէս զի կարող ըլլանք հասարակութեան ներկայացնել Անտիոքայ Պատրիարքին իւր ժողովրդեան համար մեզ ըրած առաջարկութիւնն, այն ժողովրդեան՝ որ 100000 բնականք կը կազմէ, և որ գլխաւորապէս հիւսիսային Ասորեստանի և Միջագետաց մէջ կը բնակին։ Սրտագին փափաք կըյայտնէ Պատրիարքն, և իւր այցելութեան պատճառներէն մին իսկ այս է, որ իւր ժողովուրդը ներկայ աղքատ ագէտ և նոյն իսկ յետնեալ վիճակէն ազատելու համար նպաստ մ'ընդունի մեզնէ ։ Արդէն Քէնթըրպըրիի արքեպիսկոպոսին հաւանութեամբ հանդանակութիւն մը բանալու համար յանձնաժողով մը կազմեցաւ Լոնտրայի եպիսկոպոսին նախագահութեան ներքև, որպէս զի Պատրիարքն Ասորեստան վերադարձած միջոցին վարժարաններ բանայ, բայց անոնց յարատևութեանը նպաստելու կարող չկարծուիր Ասորի ժողովուրդը ։ Մեզ կերևի թէ այս բնապէս արդասաւոր երկիրներուն ժողովրդեան մէջ երկրագործութիւնը արդիւնաւորելու և արհեստները քաջալերելու գործն՝ անոնց վիճակը մեծապէս բարւոքելու պիտի ծառայէ և կըթական յանձնաժողովոյն ջանքին ըստ ամենայնի պիտի նպաստէ։ Այն ժողովրդեան մէջ մէկ կամ աւելի անգղիացւոց ներկայութիւնը կամ ժամանակաւոր այցելութիւնքն, իբրև բարերար ընկերութեան մը ներկայացուցիչք, ըստ մեզ անոնց համակրութիւնը գրաւելու գլխաւոր չարժառիթներ են, մանաւանդ որ այս կերպիւ տարբեր կրօնքներու դէմ՝ ագէտ ժողովրդեան մը սովորական եղած բռնութիւններն ու մոլեռանդութիւններն հաւանականաբար կը պակսին։ Թերևս վաճառականութեան նոր ու պատուական դաչտեր ևս բացուին այն երկիրներուն մէջ, ուր հազիւ կրնայ ըսուիլ թէ Եւրոպական քաղաքակրթութիւնն սկսած է, և թերևս հիմա Արևելքի մէջ սաստիկ պատահող և ժողովուրդը տանջող սովն ալ չվերադառնայ։ Ուստի կը փափաքինք որ Ասորեստանի և Միջագետաց բնակիչներուն մէջ արհեստներն ու երկրագործութիւնը քաջալերելու նըպատակաւ ընկերութեան մը կազմութեանն ու անոր յարատևութեանը համար դրամ հաւաքելու ձեռնարկուի ։»

Պատրիարքն անձնական տկարութեան պատճառաւ չկրցաւ քանի մը խօսք ընել 'ի ներկայութեան ժողովոյն, բայց յանուն անոր՝ Երուսաղէմայ եպիսկոպոսն օգնութեան մեծ կարօտութիւն ունենալնին յայտարարեց, և միանգամայն այն այցելութեան մէջ ընդունած բարիքներուն փոխարէն երախտագիտութիւն յայտնեց ։

Ուրիշներ ալ՝ առաջարկեալ յիչատակագրոյն և անոր մէջ ցուցուած դարմանին հաւանութիւն յայտնելով՝ Միթինկը լուծուեցաւ։»

Ամենապատիւ Տ · Տ · Ներսէս Սըրբազան Պատրիարք Հօր առաքինափայլ Տիրամայրն, որ երկար ժամանակէ 'ի վեր հիւանդ էր, երէկ մահկանացուն կնքեց 'ի հասակի 57 ամաց 'ի խոր սուգ ընկղմելով իւր սիրելի զաւակունքը ։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսն այսօր պիտի կատարի ժամ 5ին Խասգիւղի Ս · Ստեփաննոս եկեղեցին ։

ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՔ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՆԵՆԳՈՒԹԵԱՆՑ

Պ · Օդեան ·

Կըյիչէ՞ք, երբ սնոտի պատճառ մը յարուցանելով Թաղ · խորհրդոյն համարակալ Մ · Անտօն աղային ճանբայ տուիք, նա՝ խորհրդարանէն մեկնած միջոցին՝ Թաղ · խորհրդոյն անդամոց ներկայութեան՝ ձեզ նկատմամբ ՄՈՒԹԻ ՄԷՋ ԿԸ ԳՈՐԾԷՔ ԿՈՐ ըսաւ, և այնուհետև իւր այս խօսքը տուներու, հասարակային վայրերու և ընկերական ակումբներու մէջ համարձակ քարոզեց ։

Գիչեր մը, երբ Ֆրանկիւլեան Գասպար աղային տունը հրաւիրուած էինք, ուր կը գտնուէին նաև Տ · Ցարութիւն քահանայ Սամաթիոյ, Զինճի կարապետ և Երկանեան Թադէոս էֆէնտիք, Զիլեան երկու եղբարք, կարապետ և Սենեքերիմ աղայք, Թաղ · խորհրդոյն համարակալ Մ · Անտօն աղայն, և Ս · Գէորգ եկեղեցւոյ լուսարար Պ · Վրդանէս, հոն խօսքը ձեր դրամական խարդախութեանց վրայ գալով՝ խորհրդոյն համարակալն՝ «ահա՛ ժամանակն է», ըսաւ, որ ՄՈՒԹԻ ՄԷՋ ԿԸ ԳՈՐԾԷՔ ԿՈՐ ըսած ըլլալուս բացատրութիւնը տամ · դուք այնպէս համոզուած էք որ գրքի համար Պ · Օդեանի տրուած 1636 ղրչով գիրք առնուած և վարժարաններուն յանձնուած է․ բայց անանկ չէ․ ես երբ իրեն հարցուցի թէ ի՛նչ ըրաւ ստակը, գիրք առեր և վարժարաններուն յանձներ եմ ըսաւ․ սակայն ես նոյն միջոցին երկու վարժարաններէն ալ աղէկ մ'ըստուգեցի որ՝ բնաւ գիրք տրուած չէր․ մանաւանդ թէ ուրիչ անգամ ուրիչի ձեռքով գիրք առնուած ատեն, գրավաճառէն ձեռագիր ցուցակ մ'ալ կը բերուէր, գընուած գրքերուն տեսակը, գինը և թիւը մէջը նշանակուած․ այսպէս բան մ'ալ չեղաւ․ և միայն գրքի համար բացուած հաշւոյն մէջ 1636 ղրչի գումար մ'անցաւ, առանց փոխարէն գիրք մ'առնուած ըլլալու»։ Այն միջոցին հարցուցինք Անտօն աղային թէ ինչո՞ւ համար այս գործը ժամանակին խորհրդոյն չիմացուց, որ խորհուրդն ալ պէտք եղածը տնօրինէր, Անտօն աղայն խօսքերը ծամծըմելով՝ «Գասպար աղայն ալ գիտէր», ըսաւ, ու երեսն անոր դարձուց․ «Այո՛, այո՛, ինծի պատմած է․ անոր (Օդեանի) հինգ վեց տեսակ դրամական խարդախութիւններն ալ գիտեմ»․ ահա այս եղաւ Գասպար աղային պատասխանը։

Ահաւասիկ այսպիսի պատճառներով է որ ամբաստանեալ հաշուետումարաց քննութենէն կը սոսկաք, և կը պնդէք թէ Ցնտեսական խորհրդոյն կազմէ լոկ հաշուեցոյցին փութացած ըլլալը՝ հաշւոց մանրամասնութեանց մէջ խարդախութիւն չըլլալուն ապացոյց երաշխաւորութիւն մը կը համարուի, մինչդեռ Ցնտեսական խորհուրդն ո՛չ ամբաստանեալ հաշուետումարները տեսած է և ոչ ալ քննած, հետևապէս ձեր այդ պնդմամբ բնաւ տարակոյս չէք թողուր որ ձեր դրամական նենգու-

թիւններէն ոմանք այդ հաշուետումարաց հետ անմիջական կապակցութիւն մ՚ունին: Այո՛, պէտք է որ այդ ամբաստանեալ տումարները քննուին, և ձեր մութը մնացած ուրիշ արարքներն ալ 'ի լոյս գան, քանի որ խորհրդոյն համարակալն և շինութեան գանձապետ Ֆրանկիւլեան Գասպար աղայն կըյայտարարէ թէ մութը մնացած շատ գործեր ունիք, և թէ ձեզ նկատմամբ Թաղ. խորհուրդը մութի մէջ գործեր է եղեր. Այս երկու վկայութիւնները միթէ նուա՞զ կարևորութիւն ունին մեր ամբաստանութեանց քով:

Կը յիշէ՞ք, երբ Սպարապետի դրան ճարտարապետ մեծապատիւ Նիկողոս Էֆէնտի՝ որ մեզ հետ Թաղ. խորհրդոյ անդամ էր, հրաժարական տուաւ, Մանզումէի միջոցաւ Ս. Սահակեան վարժարան հրաւիրեց Սամաթիոյ ընտրող ժողովուրդը, որպէս զի իւր հրաժարման պատճառները բացատրէ, ի՞նչ էին այդ պատճառները, ո՞չ ապաքէն ձեր գործած դըրամական խարդախութիւններն իմացընել, և ձեզ հետ պաշտօնավարութիւն չընդունիլ: Յիշեալ ճարտարապետ Էֆէնտին դեռ անցեալ օր իւր այս խօսքը կրկնեց Սամաթիայի սարաֆ Ճանիկ աղային խանութը 'ի Սադա Եօզուչու, մեր, Ալֆէրեան Մկրտիչ աղային և այլոց ներկայութեան, խոստանալով միանգամայն թէ հարկ եղած ժամանակ դատաստանական ատեաններու առջև իսկ գիտցածները կը խօսի և կը հաստատէ:

Այս ալ երրորդ վկայութիւն:

Պարո՛ն,

Դուք չէ՞ք որ գանձապետ Ջիւճի Կարապետ Էֆէնտիէն հնարքով մը 1000 ղրշ կորզեցիք եկեղեցւոյ սնտուկին դրամէն, և կուլ տուիք այդ ստակը՝ անոր այնքան բողոքանաց հակառակ: Յիշեալ գանձապետ Էֆէնտին հրաժարած միջոցին այդ 1000 ղրշը քսակէն վճարեց, ու ցաւելով ըսաւ մեզ թէ իւր կենացը մէջ ընաւ չը պիտի մոռնայ ձեր այս յանդուգն խարդախութիւնը:

Այս ալ չորրորդ վկայութիւն:

Պարո՛ն, երբ Նիքօլեան Նիկողոս Էֆէնտիէն 'ի հաշիւ շինութեան սնտուկին երկու ոսկի առած և կուլ տուած ըլլալնիդ ցոյց տուինք, հայհոյեցիք. երբ Քէրէստէճի Գրիգոր աղային առնելիքի հաշւոյն գանձապետ Սաքաեան Բարէլ Էֆէնտիէն նենգութեամբ 5 ոսկի առած ըլլալնիդ ցոյց տուինք, հայհոյեցիք. երբ Թիւլեան Ցարութիւն Էֆէնտիի 'ի նպաստ վարժարանաց նուիրած 3 ոսկին ձեր կոկորդը անցուցած ըլլալնիդ ցոյց տուինք, հայհոյեցիք. երբ Ենքսէրճեան Ցելեմաք Էֆէնտիին առնելիքի հաշւոյն ձեզ աւանդուած 2 ոսկին կուլ տուած ըլլալնիդ ցոյց տուինք, հայհոյեցիք. երբ «Իւմուխասպիրի» խնդրոյն մէջ 300 ղրշ խարդախելու համար անօթալի մեքենայութիւններ նիւթելով խայտառակուած ըլլալնիդ ցոյց տուինք, հայհոյեցիք. երբ Դատաստանական խորհրդոյն անդամոց կաշառութեան ու կաշառատուութեան միջնորդութիւն ընելով, իբրև կաշառ տասն ոսկի առած դրամնիդ խորհրդոյն ո՞ր անդամոց տուած ըլլալնիդ հարցուցինք, հայհոյեցիք. հիմայ ալ՝ երբ պաշտօնական անձանց այս չորս կարևոր և ծանրակշիռ վկայութիւնները ցոյց կուտանք, արդեօք ասոնց համար ո՞րքան պիտի հայհոյէք, որովհետև այս վերջիններն ալ առջիններուն՝ այսինքն ձեր դրամական խարդախութեանց իրողութիւններուն պէս անհերքելի են:

Արդ, պարո՛ն.

Եթէ պատուոյ տէր էք, և դէթ ամենափոքր պատուոյ զգացում կըկրէք, ինչո՞ւ մեր գրածները զրպարտութիւն կոչելով միայն կը գոհանաք, և ձեր կարծեցեալ խղճին զօրութիւնը ցուցնելու չէք փութար դատական ատենի մ՚առջև, որպէս զի ամեն ոք տեսնէ այդ զարմանալի բժիժին (թըլըսըմ) հրաշքը, որ այսպիսի դրամական ծանրակշիռ նենգութիւններ ու խարդախութիւններ մաքրելու հնարաւորութիւնն ունի եղեր:

27 մարտ 1875 Յ. ԿՐՃԻԿԵԱՆ

Սամաթիա

Տփխիսի կուսանաց վանքն և Գայեանէ մայրապետին յուղարկաւորութիւնը

(Շար. և վերջ տես Թիւ 1663)

Ինչպէս արդէն յիշեցի, երբ դըպրուհիք կըհասնին կատարեալ հասակի և հմուտ կը լինին կրօնագիտութեան և եկեղեցական սպասաւորութեան, այն ժամանակ տեղւոյս վիճակաւոր առաջնորդը՝ Վեհ. կաթուղիկոսի գիտութեամբ՝ դոցա աւագ սարկաւագուհւոյ կոչման կըբարձրացընէ: Առաջնորդը կընշանակէ վանքին համար քահանայ, որն որ ամենայն կիրակի և տօն օրերը պատարագ կը մատուցանէ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ մէջ, սպասաւորութեամբ կուսանաց:

Սոցա ամենօրեայ պարապմունքն է—առաւօտեան կանուխ եկեղեցում ժողվուած աղօթել, յետոյ տնական կառավարութեամբ զբաղիլ, կէս օրին ոչ չքեղ պատրաստութեամբ սեղանակից լինել իրարու,—երեկոյեան ժամերգութիւն, այնուհետև ընթրիք, գիշերապահին կրկին եկեղեցում ժողվուելով ասել «Ընչացէն յուրբ», սաղմոսերգութիւն ևն. ևն. ապա իւրեանց սենեակները քաշուելով, զոյգ զոյգ կամ երեք երեք հոգի, կարդալ մի քանի ժամ կամ որ և իցէ ձեռագործով պարապիլ: Այս կուսանաց քնքուշ և գեղեցիկ ձեռագործները ամենայն եկեղեցեաց զարդարանքն են:

Կուսանաց գլխաւոր պարտաւորութիւններից մինն է նաև սգաւորաց այցելութեան գնալ և վշտացելոց մխիթարել և սփոփել: Երբ՝ որ և իցէ մի հայ անձ մեռանի քաղաքին մէջ, ծնողք կամ ազգականք ննջեցեալին, եթէ կամենան աւելի շքեղութիւն տալ ուղարկաւորութեան, իմաց կըտան կուսանաց անապատը և կը հրաւիրեն նոցա մայրապետի ընտրութեամբ երկուսը կամ երեքը որ կերթան երեկոյեան հանգստեան պաշտօն կըկատարեն *, իսկ հետևեալ օրը կրկին կը գան և սգաւորները եկեղեցին կառաջնորդեն. յետ աւարտման պատարագի՝ երբոր եկեղեցիէն ննջեցեալը գերեզմանատուն կը տանին թաղելու, կուսանք դարձեալ սգաւոր կանանց կառաջնորդեն դէպ 'ի տուն, կ՚սփոփեն, կը մխիթարեն և կը վերադառնան վանք: Ննջեցեալի տէրը կամաւոր նուիրատուութեամբ կըպատուէ նրանց, և այս գումարը կը միաւորի նոյնպէս վանքի մայր դրամագլխին:

Հիմայ որ բաւական տեղեկութիւն տուի այս անապատի հիմնարկութեան և կուսանաց մասին, դառնամ տխուր յուղարկաւորութեան որ կատարուեցաւ փետրվար 11 ին.

Փետրվար 8 ին, Սուրբն Սարգսի զօրավարի տօնին գիշեր, Գայեանէ մայրապետն, երկար ժամանակ տկարութիւն քաշելուց յետոյ իր մահկանացուն կնքեց, ինչպէս արդէն ասացի 75 տարեկան հասակում: Սա 5 տարեկան վանք մտել է, 38 տարի իբրև քոյր միաբան մնացել և 36 տարի մայրապետութիւն արել: Սրա կառավարութեան տակ 35 հոգի՝ իբրև միաբանուհիք՝ մտել են վանք. 24 հոգի վախճանել են: Հանգուցեալը երեք անգամ կոյսեր ձեռնադրել տուած է. 1846 թուին չորս կոյս, —1861 ին երեք կոյս, — և 1874 ին հինգ կոյս: Թաղման օրը առաւօտեան պատարագ մատոյց Մակար արքեպիսկոպոսը Ս. Ստեփաննոսի վանաց եկեղեցում, կարճառօտ և ազդու ատենաբանութեամբ ննջեցեալի կենսագրութիւնը արեց, յետոյ անդրանիկ կուսանք դագաղը ուսերնին առած՝ հերթով մինչև Հալաբարի կամուրջի գլուխը տարին, այնտեղ ննջեցեալը յանձնեցին քահանայից և սարկաւագաց, իրանք չտապեցին 'ի գերեզմանատուն: Չընայելով որ նոյն օրը ձիւնախառն և անձրևային ցուրտ օդ էր, Թիֆլիզի բոլոր աւագ քահանայք, սարկաւագունք և դպիրք ներկայ էին, Բէհբուդեանց ամբողջ ազգատոհմը, քաղաքիս երևելի աստիճանաւորները և խմբագիրք գլուխնին բաց յօժարակամ ջերմեռանդութեամբ հետևում էին դագաղին մինչև Խօջի-վանք կոչուած Բէհբուդեանց գերեզմանատունը:

Երբոր յուղարկաւորութիւնը գերեզմանատուն մտեցաւ, կուսանք նորէն գլխաւորեցին, առան սարկաւագաց ձեռքէն մայրապետին մարմինը և տարան մինչև գերեզման: Այս տեղ կուսանաց մինը կարդաց մի ազդու դամբանական. իսկ երբ մօտեցաւ հանգուցելոյն հետ բաժանման ծանր րոպէն, միաբանուհիք ծունկ չոքեցին, իւրեանց մայրապետին վերջի համբոյրը տալու: —Մեղմ և համեստ արտասուաց հետ միասին լըսեցան կսկծալի ձայներ «Մայր մեր, կատէին նոքա, մայր մեր հոգևոր, մենք մարմնաւոր ծնողաց թողեցինք քեզ մայր ընտրելով, քեզ մօտ մայրական խնամք և մխիթարութիւն գտնելու յուսով, և դու մեզ կըթողուս կրկին անգամ որբ, կրկին անգամ առանց առաջնորդի և խրատատուի . . . . :»

Այսպէս ահա վերջացաւ այս սրբազան հանդէսը՝ թողնելով ամենուն վրայ խոր տպաւորութիւն և համոզում թէ բարի վարքի վարձատրութիւնը անկորուստ է աշխարհիս վրայ:

Իշխանուհի Գայիանէ Բէհբուտեանց մայրապետին յաջորդուհի ընտրուեցաւ իրան օգնական իշխանուհի Հռիփսիմէ Բէգթաբէկեանց՝ աշխատասէր, փորձառու և առաքինի կոյսը: Այս կոյս արդէն կը լինի 81 ամաց:

1875 մարտ 7 Տ. Ս. Եր.

Թիֆլիս

* Թիֆլիզում սովորութիւն կայ ննջեցեալը 3 օր պահել տան մէջ, և ուղարկաւորութեան օրը կանայք ևս եկեղեցի կերթան, ներկայ կը գտնուին պատարագին, իրանց հետ և հրաւիրեալ կանայք, ազգականք և բարեկամք: Այս մասին ուրիշ անգամ քեզ կը պատմեմ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ռումանիոյ քաղքի մը մէջ քանի մը հայ դերդաստանաց քով կրօնական հոգևոր անձ մը կը փնտրուի, որն որ Հայերէն, Գաղղիերէն ու Գերմաներէն լեզուաց վարժ ըլլայ ու նոյն ընտանեաց քով դաստիարակութիւն ընէ: Սոյն ընտանիքն իրեն տարեկան հարիւր Մաճառ ոսկի կը խոստանան. բայց կարող է նոյն հոգևոր անձը նաև ուրիշ ազգաց ընտանեաց քով ալ ուսուցչութեան դասու ունենալ և իրեն տարեկան ծախքը ու ապրուստը հանել առատութեամբ:

Աղէկ մը գիտնալ պէտք է, որ սոյն անձը միմիայն Կ. Պոլսոյ Պատրիարքաց իրաւասութեան տակ պիտ՚որ ըլլայ:

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն կրնայ առացուիլ ստորագրեալէս:

Պրաշով Գրիգոր Ցախէճեան

26 մարտ 1875 1

ԹԷԱՏՐՈՆ ՕՍՄԱՆԻԷ

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ

Վարչութեամբ Յ. Էֆէնտի Վարդովեան

1875 մարտ 29 շաբաթ գիշեր ժամ 2 1/2

ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ ԵՐԵԿՈՅԹ

Ա. անգամ ներկայանալի

ԴՈՒԳԼԻՈՅ ԵՒ ԲՐՈՒՍԻՈՅ

ՊԻՏԵՐԱԶՄԸ

ԿԱՄ

ԿԱՄԱՒՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐՔ

Թատերգութիւն երգախառն 10 արար

Թարգմանութիւն Գաղղիերէնէ

Սովորական գին

ԴԱՐՁԵԱԼ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 25 ԶԵՂՉ

Ամերիկեան վաճառատան մէջ մօտերս շինուելիք դարակներու եւ այլ կազմածոյ տեղի բանալու համար Ս. Մ. Մինասեան եւ Ընկ. իրենց բոլոր վաճառքը—«Վանձէր» կոչուածէն զատ բոլոր կարի գործիքներն ալ միատեղ առնելով—հարիւրին 25 զեղչով պիտի ծախեն մարտի 1/13էն սկսեալ մինչեւ 18/30 ապրիլ

Ազնիւ թուղթ եւ ճերմակ կտաւեղէնք, ինչպէս մատամբօլ—տիմի եւ բամպակ ֆանելա, բէզ եւ տամասքօ, սեղանի ծածկոց ու անձեռոցիկ, ամերիկայի ընտիր կարի գործիքներ, պատուական երկաթէ անկողնարաններ ու նաեւ Անգղիոյ յախճապակէ սեղանի սպասք եւ այլ զանազան վաճառք բոլորը օրինաւոր գիներով եւ 25 0|0 զեղչելով պիտի վաճառուին:

Ծան.—Յիսուն ղրշէն պակաս առեւտրոյ գումարի վրայ զեղչ չըլլար:

Ս. Մ. Մինասեան և ընկերաց

Ամերիկեան վաճառատուն

Ղալաթիա

ԻԼԱՆ

Ասաքիրի Շահանէ Լվլիսէ անպարընտա միւպայեա օլունաճագ օլան 185000 արշըն լաճիվէրտ նէֆէրամթ տայաօրնըն պէհէր արշընը 26 ղրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, նիսանը բումինին իքինճի չէարշէնպէ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, պունտան աշաղը ֆիյաթլէ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն նէվմի մէզքիւրտէ Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի:

24 Մարտ 1875

Պապը Սէրասքէրի

Ասաքիրի Շահանէ Լվլիսէ անպարընտա միւպայեա օլունաճագ օլան օն եէտի պին չիֆթ բամպուք չօրապըն պէհէր չիֆթի ոէքսէն փարայա օլարաք թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, իշպու մարտը բումինին օթուզ պիրինճի փազար էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, պունտան աշաղը ֆիաթլէ իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն նէվմի մէզքիւրտէ Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի:

26 Մարտ 1875 Պապը Սէրասքէրի

Նալլըք տէմիրի գանթար 350 պէհէր գանթարը 87 ղրուշ.

Մըխլըք տէմիրի գանթար 80 պէհէր գանթարը 155 ղրուշ.

Տէմիր սաճ գանթար 60 պէհէր գանթարը 140 ղրուշ.

Տէմիր թէլ գանթար 40 պէհէր գանթարը 110 ղրուշ.

Տէօրթ քէօշէ տէմիր գանթար 20 պէհէր գանթարը 93 ղրուշ.

Միւթայ քօմիսիօնը իչին լիւզումի օլուպ միւնագասայա գօնըլան պալաէ միւրագամ պէյ գալէմ էշեա ֆիաթը միւրագամէլէրի իչէ թալիպ-

լէրի էօհտէսինտէ օլուպ, մարտ բումինին օժուզ պիրինճի փազար էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, տահա աշաղը ֆիյաթլէ իթա իթմէկէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տօրի Շուրայի ապքէրիյէ կէլմէլէրի։ Գապը Սէրասքէրի

26 մարտ 1875

Իզմիտ Ֆապրիգայի հիւմահունի իչին միւպայեա օլունաճագ 160,000 քըյէ Տօպրօճա չիֆլիկի հափազըրընըն պէհէր քըյէսի 18 ՛ղէ 150000 քըյէ քըրըմըն քիրիկ մէյէզ հափազըրընըն պէհէր քըյէսի տախի քէզալիք 18 ղուրշա օլմագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ, իչպու նիսանը բումինին խուչինճի փէնճշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն պունտան աշաղը ֆիյաթլէ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տօրի Շուրայի ապքէրիյէ կէլմէլէրի։

26 մարտ 1875 Գապը Սէրասքէրի

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տօքթօր Նիրուէս Մէզպուրեան պատրաստ է ձրի հիւանդ ընդունիլ հետեւեալ օրերը ժամը 7—10.

Ամէն Գշ. Գումգաբու Հիւսար ախլի.

Ամէն Դշ. Սամաթիա եկեղեցւոյ դիմաց.

Ամէն Ուրբ. Խասգիւղ Եէնիմահալլէ։

Les annonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris, chez M. Orain, 9, Rue Drout, et les annonces pour l'Angleterre à Londres, chez M. E. Micoud, 12 St.-Peter's Steert Islington.

ՄԵԼԱՆՕԺԷՆ
ՆԵՐԿԵԼՈՒ Մ ՋԻՐ ՆԵՐԿԵԼՈՒ
ԴԵՂԱՋԻՆԵՑ ԴԵՂ

...րկենի մէջ և ամէն ...կէնակիլ մազերն ու ...մ ... ամանց մորթին ... սպրաւ և ատանց ըր... հոտ մ'ունենալու։

Կը ծախուի Տէյլա Սուսայի Զօպան օղլուի և Քիւչիւքեանի դեղարանք։

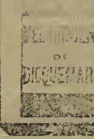

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԽԻԹԽԻՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՕԼԻՍ ՋԻՆԻԼԻ ԽԱՆ

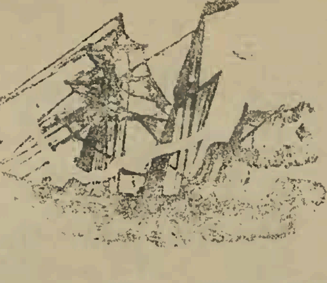

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1875 ՄԱՐՏ 1 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 31

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Բօղազէն էնօղ շօգէնաւներ

4 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւգտ. Թարապիա, Եէնիքէ. Սթէնի. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնավուտք. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ.

4 45 Արնավուտք. Գուրուչ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ, Գապաթաշ,

2 15 Արնավ. Պէյլէրպէյ, Օրթաքէօյ, Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ։

4 30 Պէյքօզէն, Բաշապ, Գանլ, Ա. Հիսար, Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպէյ. Գուզկունճուք։

2 30 Ռ. եւ Ա. Գավաքէն Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնավ. Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ.

3 45 Եէնիմահալլէէն Մէզարպ, Պէօյիւգտ. Թարապիա, Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ. Գապաթ։

4 Պէօյիւգտ. Պէյքօզ, Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյ, Գուզկունճուք։

4 45 Եէնիմահալլէ Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ, Եէնիք. Սթէնի. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Օրթա. Պէշիկ.

5 45 Մէզարպուրնուէն Պէօյիւգտ. Թարապիա, Եէնիք, Պօյաճ. Ռ. Հիսար, Արնավ Օրթաք Պէշիկ.

6 45 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւգտ. Թարապ. Պէյքօզ. Եէնիքէօյ. Էմիրկ. Գանլըճա. Ռ Հիսար, Գանտ. Արնավ. Պէյլէրպ. Օրթաքէօյ. Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ. Խասգիւղ։

7 30 Արնավ. Չէնկէլք. Պէյլէրպ Օրթաք, Գուզկ. Պէշիկթաշ։

8 Եէնիմահալլէն Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա, Եէնիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուր. Օրթաքէօյ. Պէշիքթաշ։

8 30 Պէօյիւքտէրէէն. Պէյքօզ. Բաշապ. Չուպուգլու Գանլ. Ա. Հիսար. Գանտիլլի Վանիքէօյ. Չէնկէլքէօյ. Պէյլէրպէյ. Գուզկունճուկ. Խասգիւղ։

8 45 Մէզարպուրնուէն Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ, Սթէնի. Էմիրկ, Պէպէք, Արնավ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։

10 15 Եէնիմահալլէէն. Պէօյիւք. Թարապիա, Եէնիք. Էմիրկ Ռ. Հիսար, Արն. Օրթաք, Պէշիկ.

Գատըգիւղէն ելօղ շօգէնաւներ

2 Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ։

2 30 Գապաթաշ. Խասգիւղ. Պէշիքթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաքէօյ. Պէյլէրպէյ. Չէնկ. Արնավ. Գանտիլլի. Ռ. Հիսար. Գանլըճա. Էմիրկէն, Եէնիքէօյ. Պէյքօզ. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ. Եէնիմահալլէ.

3 30 Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Ռ. Հիսար. Պօյաճ. Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ. Մէզարպ.

4 Խասգիւղ. Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ. Գանտիլ. Հիսար. Գանլըճ. Չուպուգլու, Բաշապաղչէ. Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ։

5 Պէշիկթ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Սթէնիա. Պէյքօզ. Թարապ. Պէօյիւգտ. Եէնիմահ.

5 45 Գապաթաշ, Խասկ. Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթա. Պէյլ. Չէնկ, Վանիք. Պէպէք. Արնավ.

6 30 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար, Էմիրկէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւգտ. Մէզարպուրնու։

8 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնավուտքէօյ, Պէպէք. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիքէօյ. Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Եէնիմահ.

9 30 Պէշիքթաշ, Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ, Արնավ. Հիսար. Պօյաճ. Եէնիք. Թարա. Պէօյիւ. Մէզար. Ռ. եւ Ա. Գավաք.

9 45 Գապաթաշ, Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք.

10 30 Գուզկ. Պէյլէրպէյ. Չէնկէլ. Վանիք. Գանտիլլի. Ա. Հիսար Գանլ. Բաշապ. Պէյքօզ. Պէօյիւքտէ.

10 30 Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ. Արնավուտ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Էմիրկ. Սթէնի. Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւք. Եէնիմահալլէ

11 Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ, Վանիքէօյ, Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլըճա, Բաշապաղճէ, Պէյքօզ.

11 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչ. Արնավուտքէօյ. Պէպէք. Ռ. Հիսար. Էմիրկ. Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ։

11 30 Գապ Պէշիկթաշ, Գուզկ. Պէյլէրպէյ, Չէնկէլքէօյ, Արնավ.

12 Պէշիքթաշ, Օրթաքէօյ, Գուր. Արնավուտք.

Խասգիւղու շօգէնաւոց երթեւեկութիւնք.

Ժամ		Խասգիւղէն Գատըգիւղ.	Ժամ		Գատըգիւղէն Խասգիւղ.
			1	15	
1			1	45	
1	30		2	10	
2			2	45	
2	30		3	10	
3			3	40	
3	30		4	15	
4			4	45	
4	30		5	30	Պէշիկթաշ հանդիպելով
5			6		
5	30		6	45	
6	15		8		
7			8	40	
8			9	10	
8	40	Պէշիկթաշ հանդիպելով	9	40	
9	20		10	10	
9	50		10	35	
10	15		10	50	
10	35		11	10	
11			11	35	
11	20		11	50	
11	35		12	5	
12					

ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՆԿԷՐ
Միակ սեփականատէրք և կերտիչք
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ
ՍԻՆԿԷՐԻ

Որք ամենէն պարզ, ամենէն դիւրայիւնն եւ ամենէն լաւագոյնն են ի գործածութիւն

Բնտանեաց,
Կար կարող կանանց,
Դերձակաց,
Կօշկակարաց,
Եւ այլ արհեստաւորաց.

Ամէն տեսակ կարերու համար փոճառման միակ դին.

Ընկերութիւնը գործակատարներ ունի ամէն երկրէ Եգիպտոսի, Սուրիոյ եւ ուրիշ արեւելեան երկիրներու մէջ.

Աւելի աւելի տեղեկութեան համար պէտք է դիմել առ Սինկէր ընկերութեան կեդրոնական գրասենեակը, Լոնտրա Ֆօսթէր Լէյն Չիբսայտ, 30։

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը. Բաժանորդագրութեան տեղերն են Կ. Պօլիս Ջինիլի խան վերի յարկը թիւ 15 Մասիսի խմբագրատունը

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց անձինքները.

ԻԶՄԻՐ. Սահփան աղա Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խաչիկ էֆ. Էսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Սահփան աղա Թանկերեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ուզունեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Ալթիմաեան
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նաթանեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փօթիկեան.
ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՑՈՔԵԱՆ. Մկրտիչ աղա Այճեան.
ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բագրատունի.
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Արժ. Տ. Բուրէն.

Ուրիշ քաղաքներէ առորագրուիլ ուզողներն ասա տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ.

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգ. Լր.		NORTHERN ASSURANCE COMPANY ՆՈՐԹԸՀԸՐՆ Լոնտրայի և Էպէրտինի ապահովութեան ընկերութիւն Անգ. Լր.	
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000000
Վճարեալ դրամագլուխ	250,000	Վճարեալ դրամագլուխ	100,000
Պահեստի դրամ հրդեհի ճիւղին գոյացեալ	596,000—846,000	Պահեստի դրամ հրդեհի ճիւղին գոյացեալ	230,000—330,000
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը	794,000	Զուտ հասոյթ 1872ի	270,000

Սոյն երկու ընկերութիւնք իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն.

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բացկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումն մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան առելնալով՝ ընկերութիւնս այլ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանդըներու ինքզինք ներկայացունել.

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բէրայի Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանցս գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէրըշէմպէ բազարի մօտ Կլավանի խան թիւ 5։

Լիազօր գործակատար
Վ. Ռ. ՑԹԻԱՆ